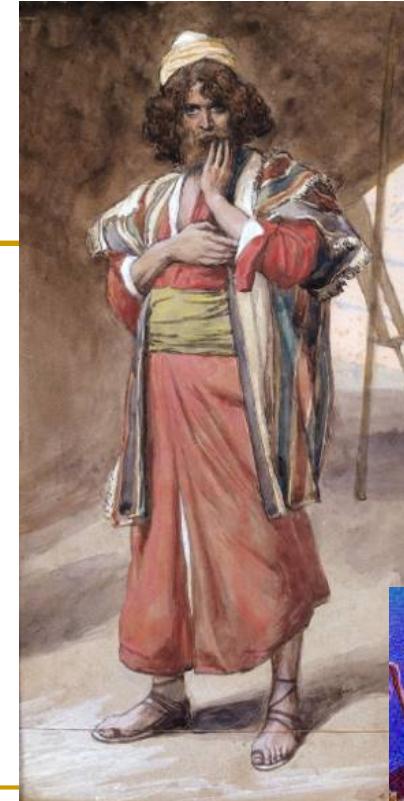


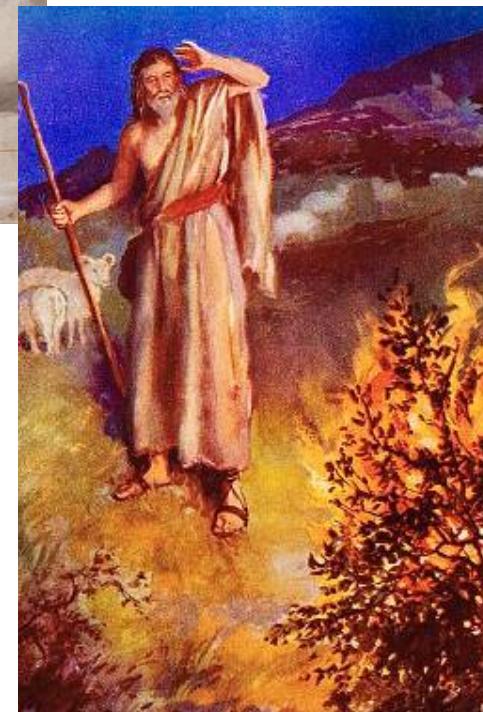


Biblijska teologija 1 (4)  
[amdg.eu/fer-bt1](http://amdg.eu/fer-bt1)  
[bibteo@fer.hr](mailto:bibteo@fer.hr)

# Jakov je Izrael (Post 25-50)



# Mojsije – izbavitelj i zakonodavac (Izl – Pnz)



# Služite Gospodinu u veselju (Ps 100)

D                      A                      D                      D7

Slu - ži - te    Go - spo - di - nu                 u        ve - se - lju,

G                      D                      A                      D

slu - ži - te    Go - spo - di - nu                 u        ve - se - lju!

blijkska teologija 1  
ndg.eu/fer-bt1  
bteo@fer.hr



# *Biblijjska teologija 1*



FER, zim. sem. 2021./22.  
doc. dr. sc. Niko Bilić, SJ, FFRZ  
Tanja Lakić, mag. theol.

<http://www.fer.unizg.hr/predmet/bibteo1>



Biblijska teologija 1  
[amdg.eu/fer-bt1](http://amdg.eu/fer-bt1)  
[bibteo@fer.hr](mailto:bibteo@fer.hr)

---

# Jakov je Izrael

---

Post 25-50

James Tissot, Jakov,  
cca. 1896.–1902.





---

# *Početak iz snova*

---

Zavjet praoca Jakova  
(Post 28,10-22)



# Noć na putu

## ■ Dvoznačan odlazak iz obitelji

- Bijeg od razorenih odnosa, sunce zašlo (11)
- Potraga za zajedništvom (28,2)
- Briga za konačište (11):

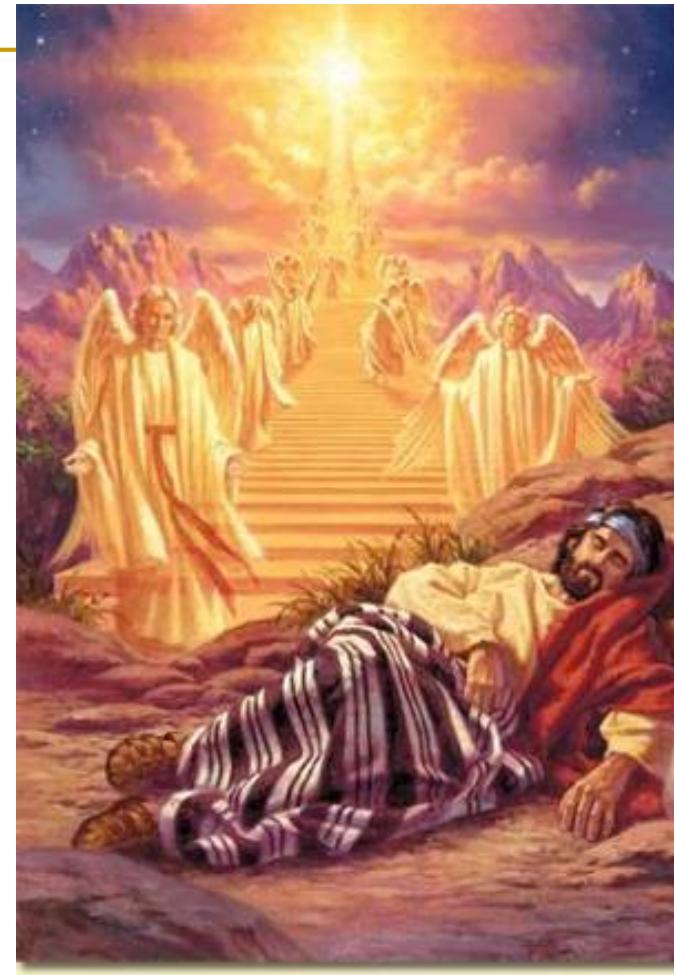
## ■ Kamen – uzglavlje (11)

## ■ San: duša otvorena (12)

- Bez trgovanja i prijevare

## ■ Veza s nebom (12 usp. 9,13; 11,4; Iv 1,51)

- ⇔ “duga” (Post 9,13), “s vrhom do neba” (11,4)
- Vidi anđele prije Natanaela (Iv 1,51)



# Strašna noć

- Dokle (16.18.20)?
- Post 28,11–17
- A) san v12–15
  - Tko govori u v13–15?
- “Ja sam יהוה” (v13) – na nebu
- Jakov vidi i čuje ⇔ “Poslušaj moj glas!” (27,8.13.43)
  - Majka Rebeka
- B) budan, u noći (v16s) – osjećaj? (17 2x ירא)
- hebr. “strah” – potresen, strašno mjesto (KS 17)  
strahopoštovanje, časno mjesto (Š.)
- “je stvarno tu” (16) ⇔ “יהוה mi je pomogao” (27,20)



# Novi dan

- C) jutro (Post 28,18-22) – drugi odgovor: spomen-stup v18
- Kamen od uzglavlja (v10.18.22 )
- *Zavjet* – u kojoj formi? (v20-22)
- Pogodba, opisno:
  - Ako mi Bog dadne...
- יהוה će biti moj Bog (3. lice)
  - Interes u v20s:
- Kruha, ruha i siguran put (v20s)
  - → Egzistencijalno povjerenje?
  - Bog se ne protivi



# Zavjet? (Post 28,20-22)

- *Ako* v20 ⇔ v15
- *Ako* v21 ⇔ v15
- Put v20 ⇔ v13
- Hrana v20 ⇔ v13s
- Odijelo v20 ⇔ v14
- *Onda moj Bog* v21
- S tobom, čuvati (15)
- Dovesti natrag (15)
- **Zemlja** (13)
- **Potomstvo** 3x (13s)
  - Koliko (14)? – usp. 13,16
- **Blagoslov** (14)
  - Za koga? – usp. 12,3
- יהוה, Bog Abrahamov, Izakov – vjeran obećanju (13s)



# Potraga za iskustvom

- Provjera (20s→15)
- Sa mnom, čuvati, vratiti
  - hrana, odijelo, povratak  
uz šalom (20s) ⇔ *zemlja, potomstvo, blagoslov* (13s)
- Vjeran Bog: Abrahamu, Izaku → Jakovu
  - Bitna promjena na kraju? (22b):  
“sve što ćeš mi dati” (22b)
  - Molitva (“ti”) + Božja širina (“sve”)
  - *Što Jakov radi u v19?*
- Daje ime: Bet-El = Dom Božji (19 usp. 17)



# Borba za blagoslov (Post 32,25–31)

- *S kim se Jakov bori* – יְהוָה “netko, on” (Post 32,25)
  - odgovor na v10-13, tajno ime (30), osobno svjedočanstvo (31)
  - *Slika pomirenja u 33,10:*
- Kao lice Božje
  - *Što Jakov traži (32,27)?*
- Blagoslov, dobiva u v30
  - *Što mora reći (28 usp. 27,19)?*
- Ime, tko je – *novo* u v29:
  - *jišra'el* “borit će se Bog” (29)
    - “Hvatač pete” postaje “Izrael”
    - *Vanjski znak 32,32 usp. 28,11:*
- Sunce mu je ogranelo



# Jakov otac i djed

## ■ Sin Josip – mrtav? (Post 37,35)

□ Susret pun ganuća (46,29)

□ Kraj knjige: Josipova smrt (Post 50)

## ■ Manaše i Efrajim – unuci u 48,14:

□ Jakov daje prednost mlađemu

□ Zaključak u 49,3-27 (vidi v28):

## ■ Svi sinovi blagoslovljeni

□ Duhovni put (18):

□ Uzdam se

Rembrandt,  
Jakov blagoslivlja  
Josipove sinove,  
1656



Matthias Scheits,  
Jakov blagoslivlja  
sinove, 1672.



# Uzlazi Bog (Ps 47)

C

Dm

E

F

Dm

G



Uz - la - zi Bog u

slav - lju,

Go - spo - din uz trub - lju

glas - nu



# Mojsije – izbavitelj i zakonodavac

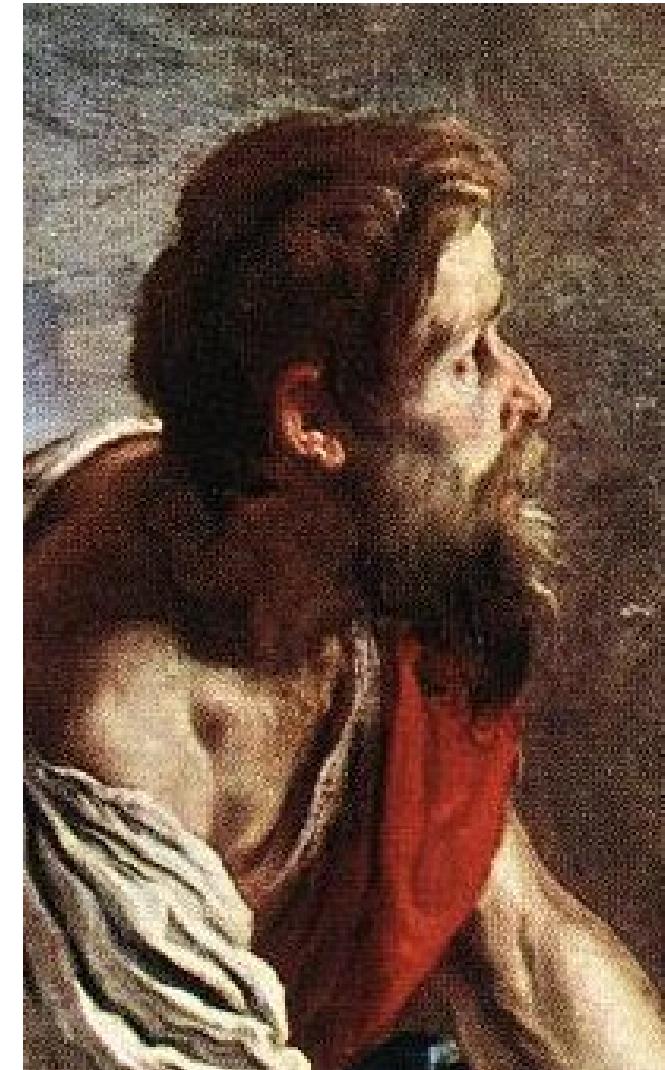
Izl – Pnz



# Mojsijevo zvanje (Izl 3,1–4,17)

---

- 2x “Mojsije” – obraćenje, zvanje (3,4)
- *שִׁלַּח* *šālah* poslati – *הָלַךְ* *hālak* ići (v10)
- 1. naznaka nevolje (**v7.9**);
  - Jad, muka (v7), vapaj (v9)
- 2. nalog (**v10**): Izvedi narod moj!
- 3. prigovor
- 4. obećanje (**v12**): Ja ću biti s tobom
- 5. znak potpore (**4,2-4,6s.9**)
  - Štap/zmija (2-4), ruka (6s), voda/krv (9)
- 3 objekta prigovora (3,11.13;4,1)
  - Mojsije – Bog – narod



# Tajanstveni sugovornik

---

- “glasnik Jahvin” (Izl 3,2) → יהוה → “Bog” *Elohim* (**v4**)
  - Abraham, Izak, Jakov i (**v6**)?
- Amram (6,20)
- יהוה = “Ja sam koji jesam” (3,14)
  - “Bit ću, tko god da ću biti”  
= uzvišenost, sloboda
  - Bez obuće (3,5)
  - Spomen za naraštaje (3,15)
  - Milostiv kome sam milostiv (33,19b)
- עמי ‘amî moj narod 3,7.10
- ירד jarad sići 3,8



# Božja pedagogija

## □ pet Mojsijevih poteškoća

- od krize identiteta 3,11; 4,10
  - Tko sam ja? (3,11)
  - Težak na jeziku (4,10)
- do izvlačenja (Izl 4,13)
  - Šalji koga hoćeš...? (4,13)
    - “Ne bi li ipak netko drugi...?”

## □ pedagoški postupak: dugačak i otvoren razgovor (3,1-4,17)

- Bog sama sebe očituje (3,14)
  - ne skriva osjećaje (4,14):
- ljutnja

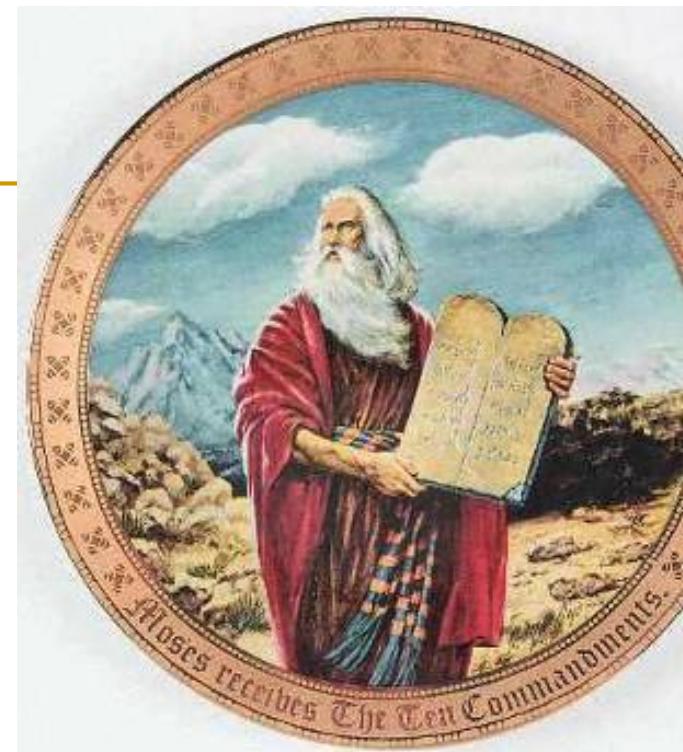


# Deset zapovijedi – δέκα λόγοι (Izl 34,28 Pnz 10,4)

---

Izl 20,1-17

Sadržaj  
i kontekst



# Aktualan sadržaj

- *Prva zapovijed koja navodi svrhu (usp. Ef 6,2) u Izl 20,12?*
- Poštuj svoga oca i svoju majku!  
( אֲבָ 'ab, אֱמָ 'em Izl 20,12; Pnz 5,16)
  - Za koga Dan počinka u Izl **20,10?**
- Ne radi ni ti, ni tvoj sin i ni tvoja kći!  
( בֵּן ben, בֵּת bat Izl 20,10; Pnz 5,14)
  - Božja revnost u Izl 20,5?
- “brinem se za krivnju otaca i kod sinova...” (Izl 20,5; Pnz 5,9)
- פָקַד paqad “pobrinuti se”
  - = OBITELJ



# Sugovornik Božji

- Izl 20,1-17 / Pnz 5,6-21
- Cjelovit dijaloški tekst (“Ti”)
  - Obećanje *prije* zapovijedi (Izl 19,5s)
- 5x “**יְהוָה** tvoj Bog”  
koji sam te izveo (Izl 20,2)
- Izl 20,5.7.10.12:
  - Bog revan, koji se brine za krivnju predaka i kod potomaka (v5)
  - Ime – ne isprazno izgovarati (v7)
  - pripada mu sedmi dan (v10)
  - onaj koji ti daje tlo pod nogama na kojem možeš dugo živjeti (v12)



# Istovjetno u Izl 20 i Pnz 5

- Utemeljenje: ja sam te izveo... Izl 20,2 / Pnz 5,6
  - *Stoga nećeš imati drugih bogova*
  - *Zato ćeš čuvati život, brak, vlasništvo, istinu...*
  - v3; v7:
- Zabрана drugih bogova
  - v5s; v9s: + obrazloženje
  - v7; v11
- Čuvanje Božjeg imena
  - v13-16; v17-20
- Ne ubij, ne razaraj brak, ne kradi



# Razlike

- Zašto Dan Gospodnji (*Izl 20,11; Pnz 5,15*)?

- Izl: počinak Božji, svetost

- Pnz: izlazak + socijalna dimenzija: “sam si bio sluga”

- Tko govorи u *Izl 20,1; Pnz 5,1*?

- Bog (Izl) ⇔ Mojsije (Pnz)

- Dodatak u *Pnz 5,12.16*?

- Mojsijeve riječi Izraelu:

- “Kao što ti je zapovjedio Jahve, Bog tvoj” (roditelji, subota)

- “ove riječi” 20,1 ⇔ 4,44

- *tôrâ* Zakon (Pouka)

- Kada: *Izl 19,1.16; Pnz 1,3*?

- Izl: 3. mjesec – od Izlaska (19,1),  
3. dan (v16)

- Pnz: 1. 11. 40.

- Gdje: *Izl 19,11.18.20.23; Pnz 4,46-49*

- Izl: brdo Sinaj

- Pnz: istočno od Jordana, u dolini

